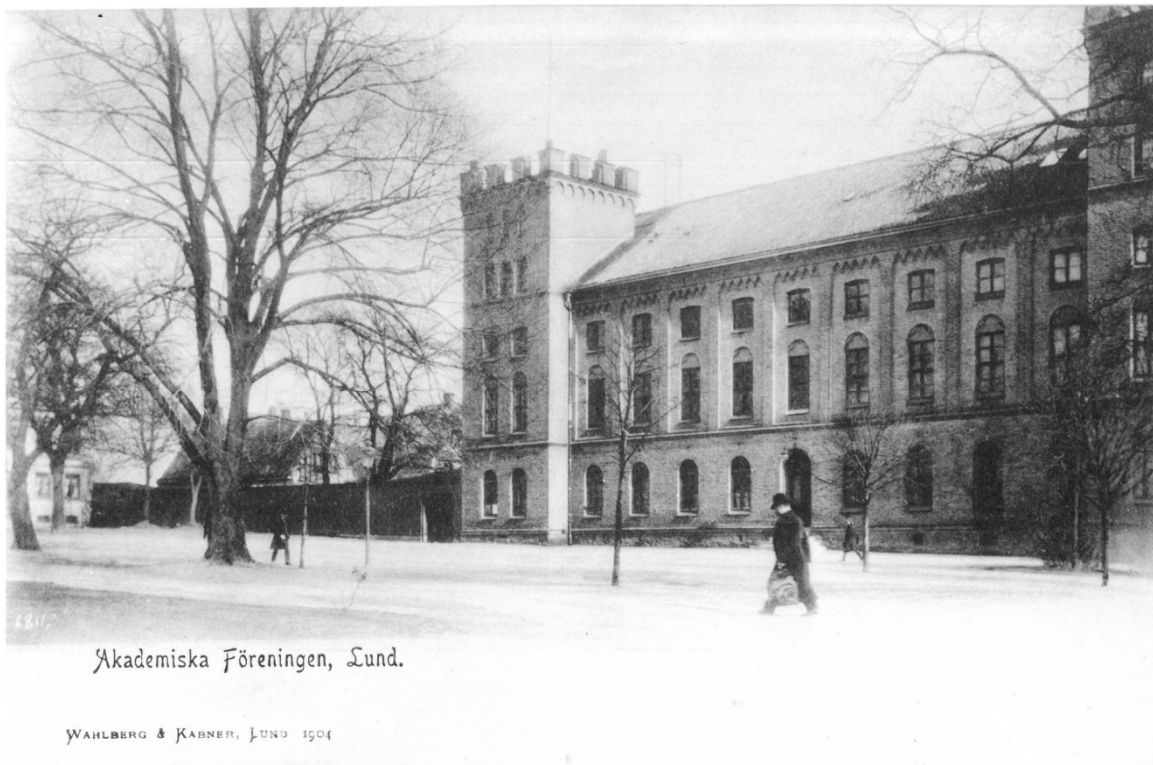

Föreningen 16 i Lund

RAÄ Lund 73:1
Lund, Lunds kommun, Skåne län
Arkeologisk undersökning 2019
Jan Kockum

Titel: Föreningen 16 i Lund

Författare: Jan Kockum

Kulturmiljörapport: 2019:26

Omslagsbild: AF Borgen kv Föreningen 16, år 1904.

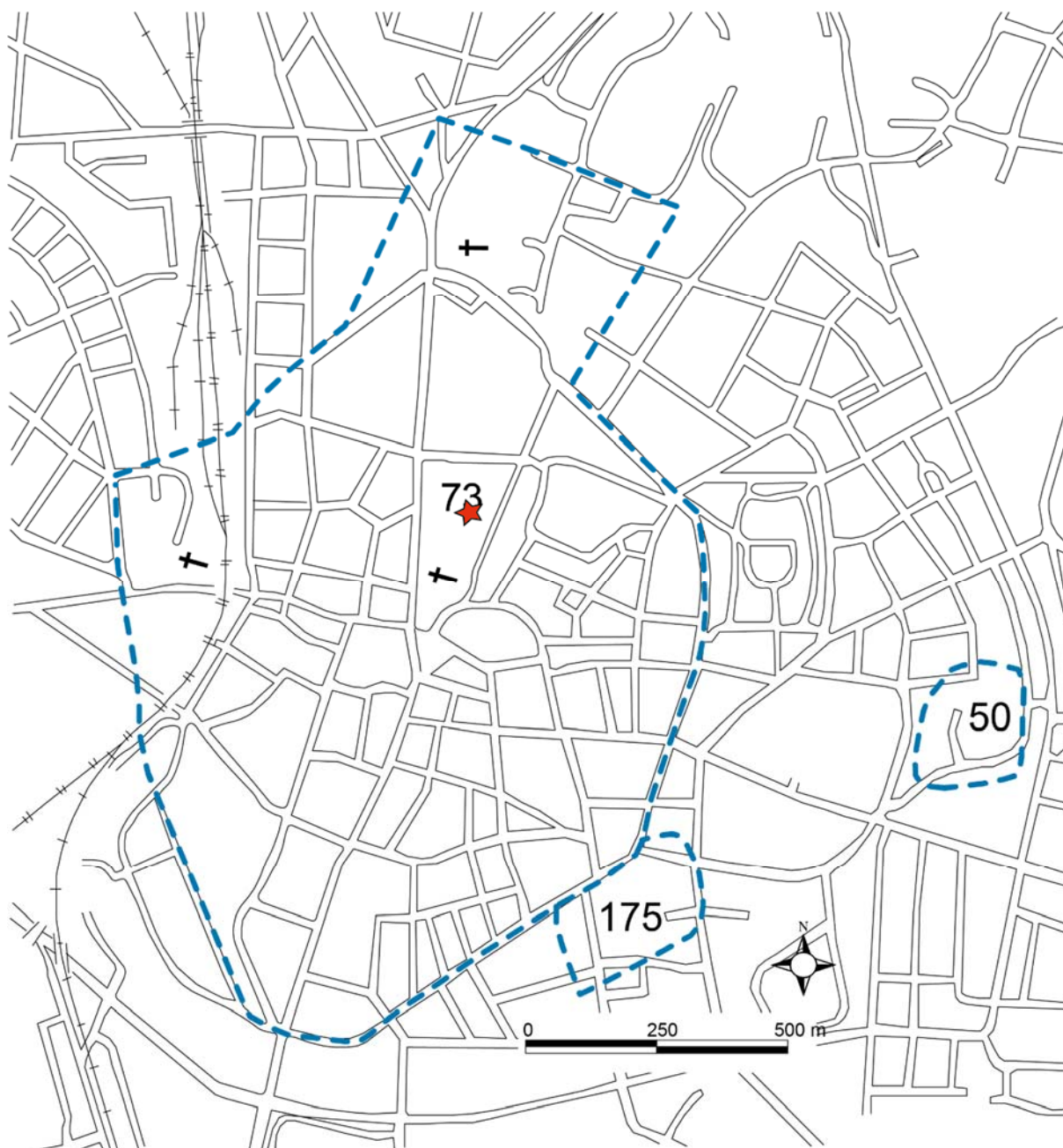
Upphovsrätt: Där inget annat är angivet, enligt Creative Commons licens CC BY

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning	2
Fornlämningsmiljö	2
Tidigare arkeologiska iakttagelser	3
Genomförande och resultat	3
Kulturlagerstatus.....	3
Förslag på fortsatta åtgärder	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Administrativa och tekniska uppgifter	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Referenser.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.

Sammanfattning

- I samband med geoteknisk borrhning har en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning genomförts enligt beslut av Länsstyrelsen i Skåne län (Lst.dnr 431-3530-2019). Undersökningen genomfördes 2019-03-06 av personal från Kulturen (A_2019_0012).
- Resultat från den geotekniska borrhningen indikerar att hela ytan för AF-borgen är urschaktad till moränen. Eventuellt bevarade anläggningar torde bestå av brunnar och andra djupt nedgrävda konstruktioner.
- Utanför AF-borgen finns packat med uppfyllnadslager, åtminstone i området för borrhproven. Prover har emellertid endast gjorts till ett djup om 0,50 m. Beroende på framtida bygg- och markingrepps djup kan ytterligare antikvariska åtgärder behövas i detta område.

Figur 1. Lunds medeltida stad, fornlämning 73:1, med platsen för undersökningen markerad med en röd stjärna.

Inledning

I samband med geoteknisk borrhning har en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning genomförts enligt beslut av Länsstyrelsen i Skåne län (Lst.dnr 431-3530-2019). Undersökningen genomfördes 2019-03-06 av personal från Kulturen (A_2019_0012).

Fornlämningsmiljö

Undersökningen genomfördes i och utanför AF Borgen, Akademiska Föreningens borgliknande byggnad intill parken Lundagård i centrala Lund. Det centrala Lund är upptaget som fornlämning RAÄ 73:1, vilket utgör stadens historiska stadsområde. Den aktuella fastigheten är belägen inom området för det komplex som före reformationen ingick i ärkebiskoparnas residens och tillhörande ekonomifunktioner. Vidare låg S:t Pauls kyrka strax norr om den nuvarande AF Borgen. När denna uppfördes år 1909 påträffades gravar tillhöriga S:t Pauls kyrkogård.

Tidigare arkeologiska iakttagelser

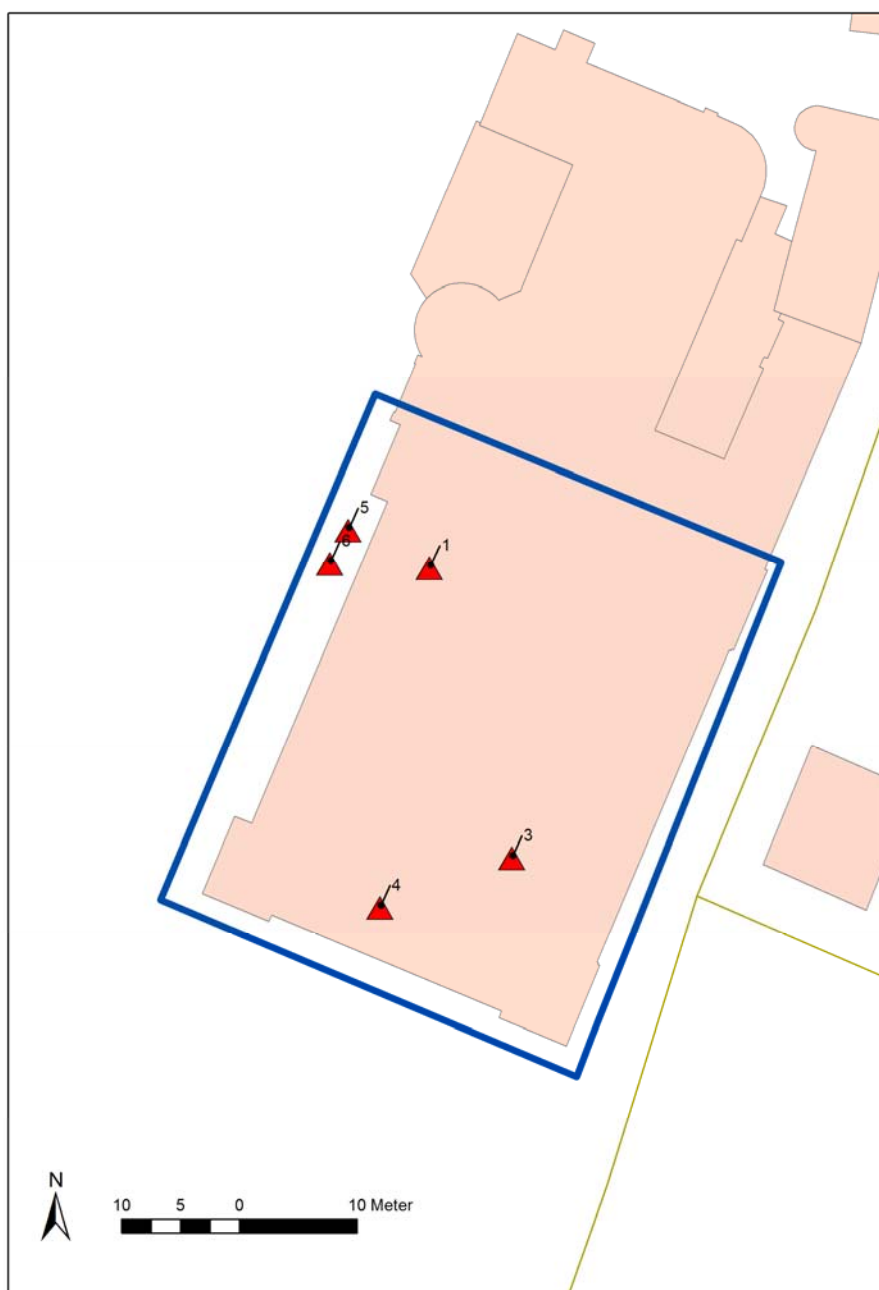
I samband med schaktning år 2009 för kabeldragning väster om Akademiska Föreningen i Lund utförde Kulturen en arkeologisk förundersökning. Övriga arbeten i samband med att ny kabel drogs gjordes i redan befintliga kabelrör i Lundagård och Sandgatan.

I samband med schaktningen påträffades ned till ca 0,45 meters djup lager från uppförandet av Akademiska Föreningen. Inga säkert medeltida kulturlager berördes i schaktningen. Schaktdjupet var mellan 0,50–0,60 meter (Karlsson 2009).

I anslutning till AF-borgens norra sida har s:t Pauls kyrka legat. År 1909, när borgen byggdes till, och år 1947, när en oljetank grävdes ner, har kyrkans gravplats undersökts. År 2006 undersöktes delar av kyrkans grundmurar i samband med grävning för ledningar. Både kyrkans och kyrkogårdens utbredning är dock ännu osäkra, vilket är något som man bör ta hänsyn till vid framtida markingrepp.

Genomförande och resultat

Vid undersökningen övervakades geoteknisk skruvborrning av 5 borrhov (BH), varav tre gjordes i golvet i AF Borgens källare och två utomhus, strax söder om AF Borgens huvudingång. Borrningen utfördes för hand.

Figur 2. Undersökningsområdet markerat med blå ram, läget för borrhöverna markerade med röda trianglar.

Figur 3. Då alla utom ett av borrhöven gjordes inomhus i trånga källarutrymmen så skedde borrhöven för hand. Detta begränsade borrhöjpet. Vid borrhöv 5, som gjordes utomhus, begränsades djupet till cirka 0,50 m. Fotografiet taget från söder.

BP1 togs i en garderob i källaren i den nordvästra delen av undersökningsområdet. Under golvet och bärlager i form av singel framkom ett cirka 0,80 m tjockt lager med lermorän med inslag av grus. Under detta lager följde ett renare lager med brungul morän som övergick i blålera. Sammanlagt borrhöv djup cirka 1,70 m.

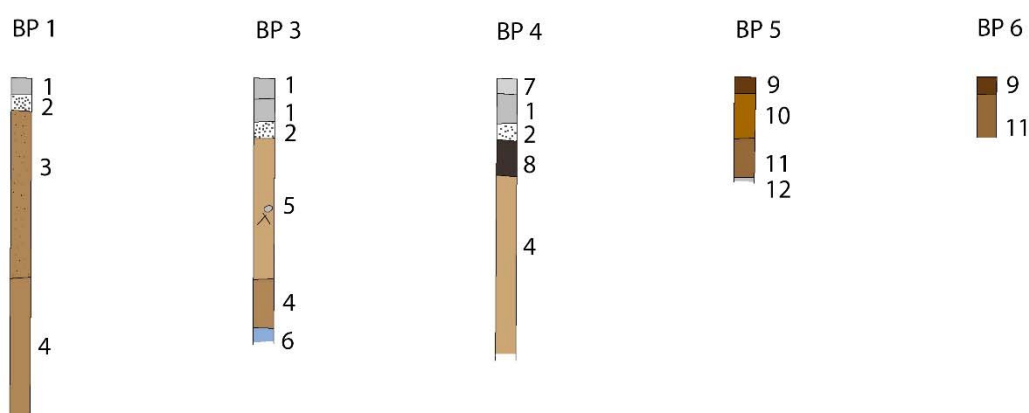
BP2 förbereddes i samma garderob som BP1 genom håltagning i betonggolvet. Detta utgick emellertid då första borrhövsöket (BP1) var framgångsrikt.

BP3 utfördes i ett elrum i källaren i undersökningsområdets sydöstra del. Under dubbla betonggolvet och singel framkom ett cirka 0,70 m tjockt bärlager med grusig sand. Detta hade inslag av sten samt delar av armeringsjärn. Under detta framkom knappt 0,30 m med morän som sedan övergick i blålera. Sammanlagt borrhöv djup uppgick till cirka 1,30 m.

BP4 togs i den sydligaste delen av undersökningsområdet, i den källardel som kallas Museum. Borrhövet gjordes i ett upphöjt podium om 0,40 m. Under stenplatta, betong och singel framkom mullhaltig sand till ett djup om ca 0,40 m, vilket tolkades som uppfyllnad för podiet. Direkt under fyllningen framkom en sandig silt och lermorän. Sammanlagt borrhöv djup uppgick till cirka 1,40 m.

BP5 gjordes utomhus, strax söder om Af Borgens huvudingång. Ner till cirka 0,50 m djup bestod stratigrafin av gånggrus och uppfyllda packade massor. Sedan stötte borren i sten eller betong. Sammanlagt borrhjup cirka 0,50 m.

BP6 gjordes som komplettering strax intill BP 5. Detta borrhjup bekräftade lagersammansättningen i området, med hårt packade uppfyllningsmassor. Sammanlagt borrhjup cirka 0,30 m.

1. Betong.
2. Singel.
3. Brun morän med inslag av grus.
4. Gulbrun moränlera som övergår mot blålera.
5. Gulbrun grusig sand, inslag av sten och armeringsjärn.
6. Blålera.
7. Stenplatta.
8. Mörkbrun, mullhaltig sand. Fyllning i avsats.
9. Grovgrus, befintlig gångyta.
10. Grusig lerig silt, uppfyllningsmassor.
11. Grov sand.
12. Sten eller betong.

Figur 4. Borrhjup 1–6.

Kulturlagerstatus

Borrproverna indikerar att man vid uppförandet av AF Borgen grävt ner till morän och att inga arkeologiska lämningar kan förväntas under byggnaden, möjligen brunnar och andra djupt nedgrävda konstruktioner. Utanför byggnaden finns packat med uppfyllnadslager, åtminstone i området för borrproven. Prover har emellertid endast gjorts till ett djup om 0,50 m. Beroende på framtida bygg- och markingreppsdjup kan ytterligare antikvariska åtgärder behövas i området.

Förslag på fortsatta åtgärder

Borrproverna indikerar att man vid uppförandet av AF Borgen grävt ner till morän och att inga arkeologiska lämningar kan förväntas under byggnaden. Utanför byggnaden finns packat med uppfyllnadslager, åtminstone i området för borrproven. Prover har emellertid endast gjorts till ett djup om 0,50 m. Beroende på framtida bygg- och markingreppsdjup kan ytterligare antikvariska åtgärder behövas i området.

Administrativa och tekniska uppgifter

Länsstyrelsens dnr	431-3530-2019
Fornlämningsnr	RAÄ 73:1
Löpnr, fornreg	L1988:5459
Kulturens projektnr	A_2019_0012
Trakt/kvarter/fastighet	Kv Föreningen 16
Socken	Lund
Kommun	Lund
Län	Skåne
Typ av exploatering	Geoborrning
Uppdragsgivare	AF Borgen AB
Typ av undersökning	Us
Ansvarig institution	Kulturen
Fältarbetsledare	Jan Kockum
Övrig personal	-
Fältarbetstid	2019-03-06 – 2019-03-06
Fälttid, arkeolog, tim	5 h
Fälttid, maskin, tim	-
Yta, m ²	-
Kubik, m ³	-
Schaktmeter, m	-
Fyndmaterial	Inga fynd tillvaratogs
Ritning, dokumentation	1 st A3 ritfilm: 1 sektionsritning Digitala inmättningsfiler i Kulturens stads-GIS
Foto	13 digitala fotografier
Analys	
Arkivmaterial, förvaring	Kulturens LA-arkiv under fastighetsbeteckningen Föreningen 16

Referenser

Gardelin, Gunilla 2015. Kyrkornas Lund. *Archaeologica Lundensia. Investigationes de Antiquitatibus Urbis Lundae* XII.

Karlsson, Mattias 2009. Kv. Föreningen 16. Arkeologisk förundersökning 2009. *Arkeologiska arkivrapporter från Lund*, nr 346